

NHỮNG ĐIỂM MỚI VỀ ĐỐI TƯỢNG, TIÊU CHUẨN VÀ PHÂN CẤP ĐÀO TẠO LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ

VŨ THANH SON*

Ngày nhận bài: 09/4/2022

Nhận kết quả phản biện: 26/4/2022

Duyệt đăng: 19/5/2022

Tóm tắt: Ngày 08/02/2022, Ban Bí thư ban hành Quy định số 57-QĐ/TW về đối tượng, tiêu chuẩn và phân cấp đào tạo lý luận chính trị (gọi tắt là Quy định 57). Bài viết tập trung làm rõ sự cần thiết và ý nghĩa của việc ban hành Quy định 57; những điểm mới có tính đột phá và tổ chức thực hiện Quy định 57 trong thực tiễn.

Từ khóa: Đào tạo lý luận chính trị; đối tượng; phân cấp đào tạo lý luận chính trị; tiêu chuẩn.

Đặt vấn đề

Những quy định về đối tượng, tiêu chuẩn học lý luận chính trị trước đây được quy định riêng lẻ, phân tán trong nhiều văn bản của các cấp ban đảng, trách nhiệm các bên liên quan và việc phân cấp đào tạo chưa được xác định rõ ràng. Xuất phát từ yêu cầu hoàn thiện hệ thống công cụ lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý công tác đào tạo lý luận chính trị, cần có những quy định mang tính hệ thống, đồng bộ về nội dung này. Quy định 57 thể hiện sự quan tâm, lãnh đạo của Đảng đối với việc đổi mới, nâng cao chất lượng công tác đào tạo lý luận chính trị, phù hợp với đổi mới công tác cán bộ nói chung. Việc ban hành Quy định là cấp thiết và đem lại ý nghĩa chính trị quan trọng, góp phần đẩy mạnh đổi mới, nâng cao chất lượng đào tạo lý luận chính trị. Quy định 57 bao quát tất cả 3 cấp đào tạo lý luận chính trị, gồm sơ cấp, trung cấp và cao cấp; phân định rõ thẩm quyền, trách nhiệm của từng bên liên quan trong hoạt động đào tạo lý luận chính trị từ Trung ương tới cơ sở. Cần có sự thống nhất cao trong nhận thức và hành động trong công tác đào tạo lý luận chính trị, đáp ứng yêu cầu tình hình mới.

1. Sự cần thiết và ý nghĩa của việc ban hành quy định 57

1.1. Sự cần thiết của Quy định 57

Việc xây dựng và ban hành Quy định 57 xuất phát từ 3 lý do chính, quan trọng sau đây:

Thứ nhất, yêu cầu đổi mới đồng bộ công tác cán bộ, trong đó có khâu quan trọng là đào tạo, bồi dưỡng cán bộ

Công tác đào tạo lý luận chính trị đóng vai trò quan trọng, góp phần chuẩn hóa tiêu chuẩn cán bộ, nâng cao bản lĩnh chính trị và vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh vào thực tiễn nhiệm vụ được giao, đáp ứng yêu cầu mới về phẩm chất, năng lực của đội ngũ cán bộ ngang tầm nhiệm vụ, đủ bản lĩnh, khả năng làm việc trong môi trường quốc tế. Yêu cầu ngày càng cao về bản lĩnh chính trị của cán bộ đặt ra việc nâng cao chất lượng đào tạo lý luận chính trị. Việc ban hành Quy định 57 là cần thiết, góp phần quan trọng để thực hiện yêu cầu tất yếu này.

Thứ hai, những hạn chế, bất cập trong quy định và quản lý đào tạo lý luận chính trị thời gian qua đặt ra yêu cầu khắc phục

Trong thực tế thời gian qua, quy định về đối tượng, tiêu chuẩn đào tạo lý luận chính trị do nhiều cơ quan ban hành, chưa có sự liên thông, phối hợp chặt chẽ; một số nội dung chưa sát thực tiễn, chưa kịp thời sửa đổi, bổ sung phù hợp với tình hình mới; chưa gắn việc đào tạo lý luận chính trị với tiêu chuẩn chức vụ, chức danh cán bộ, chưa tạo được sự đồng bộ giữa đào tạo và quy hoạch, bố trí, sử dụng cán bộ.

Công tác quản lý sơ cấp, trung cấp và cao cấp lý luận chính trị còn nhiều yếu kém. Đặc biệt, phân cấp đào tạo lý luận chính trị vẫn còn hạn chế, bất cập, chưa đáp ứng yêu cầu

* Ban Tổ chức Trung ương.

của công tác cán bộ trong tình hình mới. Việc tổ chức đào tạo, quản lý, kiểm tra, giám sát có lúc, có nơi còn chông chéo, hiệu quả chưa cao; việc phối hợp của các bên liên quan trong công tác tổ chức đào tạo chưa chặt chẽ.

Do vậy, cần phải ban hành Quy định 57 để khắc phục những hạn chế, bất cập, đưa công tác đào tạo lý luận chính trị vào nền nếp, kỷ cương, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo lý luận chính trị cho cán bộ.

Thứ ba, việc nghiên cứu ban hành Quy định 57 xuất phát từ yêu cầu cụ thể hóa chủ trương, đường lối, nghị quyết của Đảng

Trong nhiệm kỳ XII, XIII, Đảng quan tâm đặc biệt tới việc đổi mới, nâng cao chất lượng đào tạo, bồi dưỡng cán bộ nói chung và đào tạo lý luận chính trị nói riêng, cụ thể Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XII), Nghị quyết Trung ương 7 (khóa XII) và Văn kiện Đại hội XIII, Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XIII)... Yêu cầu đặt ra là phải bảo đảm sự lãnh đạo chặt chẽ, thống nhất, đồng bộ về đối tượng, tiêu chuẩn và phân cấp trong đào tạo lý luận chính trị, đưa công tác này ngày càng đi vào nền nếp. Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng chỉ rõ “Đổi mới căn bản nội dung, chương trình, phương pháp giáo dục lý luận chính trị theo hướng khoa học, sáng tạo, hiện đại và gắn lý luận với thực tiễn; đưa việc bồi dưỡng lý luận chính trị, cập nhật kiến thức mới cho cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo, quản lý chủ chốt các cấp đi vào nền nếp, nâng cao chất lượng, hiệu quả và phù hợp với từng đối tượng. Kết hợp chặt chẽ, hiệu quả giữa học tập lý luận với rèn luyện, thử thách cán bộ trong thực tiễn để nâng cao bản lĩnh chính trị; khắc phục tình trạng ngại học, lười học lý luận chính trị trong cán bộ, đảng viên”[2].

Chính vì những lý do căn bản đó, việc ban hành Quy định 57 là cần thiết, thiết thực, đáp ứng được nhu cầu thực tiễn đặt ra.

1.2. Ý nghĩa của Quy định 57

Ý nghĩa của Quy định 57 thể hiện ở những điểm quan trọng sau đây: *Thứ nhất*, Quy định 57 thể hiện sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác đào tạo lý luận chính trị về đối tượng, tiêu chuẩn và phân cấp trong đào tạo lý luận chính trị nhằm đưa công tác này ngày càng đi vào nền nếp, nâng cao chất lượng, hiệu quả và phù hợp với từng đối tượng học sơ cấp, trung cấp, cao cấp lý luận chính trị. *Thứ hai*, Quy định 57 là kết tinh trí tuệ, tâm huyết, trách nhiệm của tập thể, các bên liên quan, các đồng chí lãnh đạo, chuyên gia, khoa học, cán bộ tham mưu đào tạo vì mục tiêu chung là nâng cao hiệu lực, hiệu quả công tác đào tạo lý luận chính trị trong tình hình mới. *Thứ ba*, thể hiện sự thống nhất cao nhận thức và hành động trong việc lãnh đạo, quản lý, tổ chức thực hiện công tác đào tạo lý luận chính trị ở cả 3 cấp (sơ cấp, trung cấp, cao cấp); bảo đảm sự đồng bộ, hiệu lực, hiệu quả. Cấp ủy, tổ chức đảng các cấp, các cơ sở đào tạo thực hiện đúng thẩm quyền, trách nhiệm trong công tác đào tạo lý luận chính trị, tăng cường kiểm tra, giám sát. Bảo đảm công tác đào tạo lý luận chính trị đồng bộ với các quy định của Đảng về quy hoạch, bổ nhiệm, giới thiệu ứng cử, phân cấp quản lý cán bộ.

2. Những điểm mới, đột phá của quy định 57

Quá trình nghiên cứu xây dựng Quy định 57 được tổ chức công phu, khoa học và dựa trên những chứng cứ khách quan, có sự tiếp thu ý kiến của nhiều bên liên quan. Nội dung Quy định 57 được bố cục gọn, rõ, mạch lạc trong 4 chương, 12 điều, bao quát tổng thể đối tượng, tiêu chuẩn, phân cấp và trách nhiệm các bên liên quan trong công tác đào tạo sơ cấp, trung cấp, cao cấp lý luận chính trị. Những điểm mới, mấu chốt, đột phá của Quy định 57 cụ thể như sau:

Thứ nhất, thẩm quyền ban hành Quy định 57 là Ban Bí thư. Lần đầu tiên trong lịch sử công

tác đào tạo lý luận chính trị của Đảng, Ban Bí thư ban hành Quy định 57, thể hiện sự quan tâm đặc biệt của Đảng đối với công tác này trong tình hình mới. Chính vì thế, hiệu lực thực thi rất cao, yêu cầu sự tuân thủ thực hiện từ Trung ương tới cơ sở, trong toàn hệ thống chính trị. Quy định này thay thế các điều khoản trong các quy định trước đây không còn phù hợp.

Thứ hai, Quy định 57 mang tính hệ thống, tổng hợp, bao quát đầy đủ 3 cấp học *sơ cấp, trung cấp, cao cấp lý luận chính trị*. Điều này khắc phục được những hạn chế, bất cập trước đây là có những quy định riêng lẻ, tản mạn về sơ cấp, trung cấp, cao cấp lý luận chính trị của các cơ quan, ban đảng như đã nêu trên. Việc xác định mạch lạc các cấp học thể hiện tính hệ thống của đào tạo lý luận chính trị, có tính liên thông về nội dung từ thấp tới cao cho từng đối tượng cán bộ.

Thứ ba, Quy định 57 xác định rõ, cụ thể, mạch lạc từng loại đối tượng tham gia 3 cấp học. Đối tượng học từng cấp không trùng lặp, chồng chéo với nhau, bảo đảm sự tách bạch, nâng cao hiệu lực công tác tổ chức thực hiện.

Điều 4 quy định về đối tượng học sơ cấp lý luận chính trị. Đối tượng học sơ cấp lý luận chính trị là rất rộng, đa dạng, có những đối tượng rất đặc biệt nhưng rất phù hợp với thực tiễn cơ sở như “người hoạt động không chuyên trách ở cấp xã, thôn, tổ dân phố; một số đối tượng khác có nguyện vọng phù hợp với yêu cầu chung”.

Điều 5 và Điều 6 quy định về đối tượng học trung cấp và cao cấp lý luận chính trị. Trong đó đáng lưu ý một số điểm mới. Cụ thể, (1) lần đầu tiên, có tiểu mục riêng đối tượng cán bộ thuộc Ngành Công an và Quân đội. Điều này xuất phát từ thực tiễn đặc thù của lực lượng vũ trang, nhiều chức danh, chức vụ không đồng nhất tên gọi như khu vực dân sự nên cần xác định rõ, cụ thể để tiện cho việc tổ chức thực hiện và quản lý. (2) Quy định 57 bổ sung một số đối tượng phù

hợp với nhu cầu thực tiễn hiện nay, gồm cán bộ có nhu cầu có đủ điều kiện thi nâng ngạch, đội ngũ giảng viên giảng dạy lý luận chính trị trong các cơ sở đào tạo lý luận.

Thứ tư, Quy định 57 xác định rõ việc phân cấp đào tạo lý luận chính trị đối với các cơ sở đào tạo, các cơ quan liên quan. Điều 7 xác định rõ việc phân cấp nhiệm vụ đào tạo, cụ thể: (1) Trung tâm chính trị cấp huyện đào tạo sơ cấp lý luận chính trị; (2) Trường chính trị cấp tỉnh đào tạo trung cấp lý luận chính trị cho cán bộ của địa phương và của các ban, bộ, ngành, tổ chức chính trị - xã hội ở Trung ương làm việc trên địa bàn. Một số học viện, trường của Bộ Quốc phòng, Bộ Công an đào tạo trung cấp lý luận chính trị cho cán bộ lực lượng vũ trang. (3) Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh đào tạo cao cấp lý luận chính trị.

Riêng các trường chính trị cấp tỉnh được giao thêm nhiệm vụ là đào tạo cán bộ của các ban, bộ, ngành, tổ chức chính trị - xã hội ở Trung ương làm việc trên địa bàn. Đối với một số học viện, trường của Bộ Quốc phòng, Bộ Công an đào tạo trung cấp lý luận chính trị cho cán bộ lực lượng vũ trang, cần phải có khảo sát, đánh giá và lựa chọn cụ thể. Ban Bí thư giao cho Ban Tổ chức Trung ương chủ trì, phối hợp với các cơ quan liên quan sẽ quyết định sau.

Thứ năm, Quy định 57 xác định rõ thẩm quyền, trách nhiệm các bên liên quan trong lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý, tổ chức thực hiện công tác đào tạo lý luận chính trị sơ cấp, trung cấp và cao cấp. Điều 8, 9 và 10 quy định thẩm quyền, trách nhiệm của các cơ quan đào tạo sơ cấp, trung cấp và cao cấp lý luận chính trị. Phân định rõ thẩm quyền, trách nhiệm của cấp ủy, cơ quan tham mưu, cơ sở đào tạo trong công tác đào tạo lý luận chính trị, bảo đảm phù hợp với chức năng, nhiệm vụ của từng tổ chức, cơ quan, không trùng lặp, chồng chéo.

Thứ sáu, Quy định 57 xác định rõ lộ trình cho các cơ sở đào tạo, bồi dưỡng thuộc các ban, bộ ngành, đoàn thể phải dừng đào tạo trung cấp lý

luận chính trị. Quy định 57 xác định “các cơ sở đào tạo thuộc các ban, bộ, ngành, đoàn thể ở Trung ương hiện đang đào tạo trung cấp lý luận chính trị sẽ kết thúc nhiệm vụ đào tạo trung cấp lý luận chính trị từ ngày 01/01/2024. Các cơ sở này phải xây dựng lộ trình để kết thúc khoá học đối với các lớp khai giảng mới và các lớp đang đào tạo trung cấp lý luận chính trị trước ngày 31/12/2023”.

3. Yêu cầu tổ chức thực hiện Quy định 57

Ngày 16/3/2022, Ban Tổ chức Trung ương tổ chức Hội nghị quán triệt Quy định 57 nhằm triển khai các nội dung của Quy định này vào thực tiễn theo đúng yêu cầu, góp phần nâng cao hiệu lực, hiệu quả công tác lãnh đạo, quản lý và tổ chức thực hiện đào tạo lý luận chính trị trong cả nước. Việc tổ chức thực hiện Quy định 57 cần đáp ứng các yêu cầu sau:

Một là, thống nhất cao nhận thức và hành động trong việc lãnh đạo, quản lý, tổ chức thực hiện công tác đào tạo lý luận chính trị ở cả 3 cấp (sơ cấp, trung cấp, cao cấp); bảo đảm sự đồng bộ, hiệu lực, hiệu quả. Quy định 57 phân công cụ thể nhiệm vụ của các cơ quan liên quan trong đào tạo lý luận chính trị theo nguyên tắc một việc chỉ giao cho một cơ quan chủ trì, chịu trách nhiệm chính, các cơ quan có liên quan có trách nhiệm phối hợp thực hiện.

Hai là, các tỉnh uỷ, thành uỷ, ban đảng, ban cán sự đảng, đảng đoàn, đảng uỷ trực thuộc Trung ương, đơn vị sự nghiệp Trung ương lãnh đạo, chỉ đạo, quán triệt và cụ thể hoá thực hiện Quy định 57 theo thẩm quyền. Các cơ quan, đơn vị, địa phương, các cơ sở đào tạo thực hiện đúng thẩm quyền, trách nhiệm trong chọn cử, tổ chức, quản lý công tác đào tạo lý luận chính trị.

Ba là, tổ chức đào tạo lý luận chính trị đúng đối tượng, tiêu chuẩn nhằm nâng cao chất lượng và đáp ứng yêu cầu công tác cán bộ trong tình

ình mới. Tăng cường phối hợp hiệu quả giữa các bên liên quan như cơ quan tham mưu, cơ quan sử dụng cán bộ, cơ sở đào tạo trong việc triển khai Quy định 57 vào thực tiễn.

Bốn là, để cao ý thức, trách nhiệm của từng cán bộ, đảng viên. Học tập lý luận chính trị là nghĩa vụ, trách nhiệm và quyền lợi của cán bộ, đảng viên, trước hết là cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp.

Năm là, tăng cường kiểm tra, giám sát việc thực hiện Quy định 57. Phát huy vai trò của ủy ban kiểm tra các cấp, coi trọng công tác tự kiểm tra, tự giám sát của cấp ủy, tổ chức đảng đối với công tác đào tạo lý luận chính trị.

Kết luận

Quy định 57 là định hướng lãnh đạo, chỉ đạo thống nhất trong hệ thống chính trị, là công cụ hiệu lực cao trong quản lý, tổ chức đào tạo lý luận chính trị. Lần đầu tiên trong công tác đào tạo lý luận chính trị, Ban Bí thư ban hành Quy định, bao quát tổng thể, đầy đủ đối tượng, tiêu chuẩn học sơ cấp, trung cấp, cao cấp lý luận chính trị, phân định rõ thẩm quyền, trách nhiệm của các cơ quan liên quan từ Trung ương tới cơ sở trong công tác đào tạo lý luận chính trị.

Quy định 57 về đối tượng, tiêu chuẩn và phân cấp đào tạo lý luận chính trị là sản phẩm trí tuệ tập thể, các bên liên quan, các đồng chí lãnh đạo, chuyên gia, khoa học, cán bộ tham mưu đào tạo vì mục tiêu chung là nâng cao hiệu lực, hiệu quả công tác đào tạo lý luận chính trị trong tình hình mới.

Việc tổ chức tốt Quy định kỳ vọng đem lại những chuyển biến mạnh mẽ về công tác đào tạo lý luận chính trị trong tình hình mới, đáp ứng yêu cầu đổi mới, nhằm đưa công tác này ngày càng đi vào nền nếp, kỷ luật, kỷ cương, góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả.

Tài liệu tham khảo:

[1] Ban Chấp hành Trung ương (2022), Quy định 57-QĐ/TW ngày 8/2/2022 về đối tượng, tiêu chuẩn và phân cấp đào tạo lý luận chính trị.

[2] Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, tập 2, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, trang 235-236.